

ESTILS

On van els nostres records en l'era digital?

Internet permet emmagatzemar milions de fotos i informacions del nostre passat, però també està fent que recordem menys i pitjor

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Les engrunes d'una magdalena sucada en un te desencadenen un viatge a la infantesa a l'obra *A la recerca del temps perdut*, de Marcel Proust. Aquella magdalena té avui una versió 2.0. Però ja no és una pasta el que fa esclatar el record, sinó els algorismes de Facebook que recol·loquen al nostre mur fotografies pretèrites. El nostre passat és cada vegada més empremta digital i menys record biològic. Delegar la memòria dels viatges o de la infantesa dels fills a internet no només ens obliga a plantejar-nos la seguretat i la correcta conservació del nostre passat, sinó que està canviant la manera en què el nostre cervell emmagatzema i esborra.

“La tecnologia és una mena de pròtesi de la memòria”, explica Francesc Núñez, sociòleg i director del màster d'humanitats de la UOC. Les fotos d'infantesa de generacions passades omplien només un àlbum; ara es conserven milions d'instants a Facebook, Picasa o Instagram. La documentació relacionada amb un negoci es guardava en una carpeta d'anelles; ara la informació laboral que generem és tan ingent que es trigaria anys a llegir-la. Núñez afirma que la tecnologia permet conservar “una infinitat de coses que d'altra manera no seria possible guardar”, però també diu que això condueix a una “devaluació del record”.

Si la cara de la moneda és el potencial d'internet per emmagatzemar, el fenomen també té la seva creu. L'investigador de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge (Idibell) i professor de psicologia de la UB Lluís Fuentemilla assenyala que les xarxes socials estan generant un gran impacte en la manera com recordem. “La memòria no es forma només al

moment”, indica Fuentemilla, que afegeix que els records depenen, en un primer estadi, de l'experiència, però després viuen tot un procés de consolidació en què es van transformant. Quan un record torna a emergir a la consciència, es va alterant. Amb les xarxes socials, però, aquesta emergència no es genera de manera espontània. “Estem creant un impacte artificial –diu– en com el nostre record està transitant de l'experiència directa al procés de consolidació”. Núñez incideix en aquesta alteració del record produïda per les xarxes. “Biològicament oblidem i recordem força interessadament”. Aquest sociòleg afegeix que els records es van modelant al llarg de la vida, “van prenent significats diferents”. Per contra, matisa, “amb les xarxes socials no pots reinterpretar”, perquè el record ja no és una nebulosa que el cervell va modificant, sinó una estampa molt més fidedigna.

Internet no només està alterant la manera com recordem, sinó que també és provocant que recordem menys. Retenim menys informació perquè tot està a Google; ja no ens cal saber moltes coses perquè confiem a trobar-les amb un clic. “Amb la incorporació de les tecnologies –afirma Fuentemilla– la gent transfereix la responsabilitat de recordar”. És a dir, no cal que tinguem al cap quines reunions tindrem la setmana vinent, perquè el Google Calendar ho farà per nosaltres; no hem d'esmerçar esforços a saber-nos els aniversaris dels amics perquè Facebook s'encarregarà d'enviar-nos una notificació. “La presència d'aquest tipus de recordatori altera el fet que nosaltres, com a individus, ho regulem”, explica l'investigador de la UB i de l'Idibell.

Un article publicat el 2011 a la revista *Science* i elaborat per la professora de la Universitat de Colúmbia, Betsy Sparrow, i dos col·legues més prova aquest fenomen de què parla Fuentemilla.

Els investigadors van conduir un experiment en què demanaven a diferents grups de persones que treballessin amb informació. A uns se'ls deia que l'havien de recordar i als altres que estaria disponible a l'ordinador. Van comprovar que aquells que sabien que tindrien accés a la informació van generar un record més feble. Saber que la informació estarà disponible pot provocar que la retinguem menys; però destinar esforços a organitzar-la i conservar-la també fa que la recordem més.

Dues còpies de seguretat

¿Les imatges que pugem a les xarxes, la informació que emmagatzemem al núvol, les instantànies que col·leccionem al mòbil, seran allà per sempre? Què passa si s'espatlla el mòbil o tanca l'eina a la qual hem confiat el nostre passat? Què suposa perdre els records? “És com arrencar-te una part de tu mateix”, conclou Núñez. El sociòleg afegeix: “Quan vols recuperar records i te'ls perden, estàs perdent una part de la teva identitat que t'nieix externalitzada en un espai de propietat privada amb finalitats comercials”. Davant d'aquest risc, l'en-

ginyer informàtic Jordi Iparraguirre recomana fer còpies de seguretat regularment: “La idea seria fer còpies de seguretat de les fotos del mòbil, independentment de si s'han pujat o no a xarxes, un cop al mes o cada 15 dies”. Iparraguirre aconsella, a més, fer una còpia de seguretat externa regularment, per exemple en un disc dur extraïble, i una segona còpia de seguretat al núvol o en un altre disc. A més a més, aquest enginyer informàtic també recomana baixar un fitxer amb tota la nostra informació de les xarxes socials que ho permetin. Facebook, Twitter i LinkedIn donen aquesta opció. “Perquè ho tinguin ells, tingues-ho també tu”, opina Iparraguirre. Aquest enginyer informàtic considera que en molts casos no som conscients de la vulnerabilitat dels aparells electrònics o de la possibilitat que les xarxes socials puguin tancar i fer que s'esvaeixin records de milions d'usuaris.

Però si conservar els records és important, i internet i les xarxes socials poden esdevenir aliats poderosos per fer-ho, també ho és oblidar. I aquí la tecnologia no ajuda tant. “L'oblit és un procés natural i sa”, assegura Fuentemilla, que explica que de vegades la tecnologia fa que “s'encallin” experiències que preferiríem oblidar. Passa quan l'eina “En aquest dia” de Facebook ens fa tornar-nos a enfrontar a la fotografia d'una exparella o d'un amic traspasat. “L'oblit té la facultat de poder-te narrar una vida amb coherència –assegura Núñez–. La vida sense record és una vida sense sentit. Però, paradoxalment, una vida sense oblit és també una vida sense coherència”.

Records que volem i records que no

Què no vols que et recordi Facebook?

La xarxa de Mark Zuckerberg no sempre l'encerta amb els records que fa reviure. De fet, després que a alguns usuaris els enervés el fet que els reescriuís al seu mur missatges o fotografies d'amics morts o altres vivències que no volien tornar a experimentar, van decidir que els usuaris poguessin filtrar els records que l'eina "En aquest dia" els fa reviure. Per fer-ho, s'ha d'anar a la pestanya "En aquest dia", clicar a les preferències i indicar allà els records de quins amics o de quin període de temps no vols que tornin al teu mur.

Com recuperar la teva activitat a les xarxes?

Algunes xarxes socials permeten generar un arxiu de tot el que l'usuari ha fet des que es va donar d'alta. Una d'elles és Twitter. Per generar un arxiu de tot el teu historial a la xarxa de l'ocellet, has d'anar a l'apartat de "Configuració" i allà on diu "Compte" pots veure que al final de la pàgina hi ha una opció per sol·licitar el teu arxiu de Twitter. També hi ha una opció similar a Facebook. Per activar-la, també hem d'anar a l'apartat "Configuració" i triar l'opció "Descarrega una còpia de les teves dades de Facebook".